

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Dato: 10.02.2017

Deres ref.: 16/3693

Vår ref.: 15/21203-4

Saksbeh.: Terje Laskemoen
Org. enhet: Natur og forurensning

Arkivkode: 712

FORSLAG TIL ENDRINGER I VANNRESSURSLOVEN OG JORDLOVA - HØRINGSUTTALELSE FRA OSLO KOMMUNE

Vi viser til brev fra Olje- og energidepartementet av 02.12.2016 vedrørende høring av forslag til endringer i vannressursloven og jordlova. Bymiljøetaten uttaler seg på vegne av Oslo kommune på delegert fullmakt fra byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS), jf. brev fra MOS av 22.12.2016.

Særlig beskyttelse av laks ved tiltak i vassdrag

Forslag til endring av § 35 a i vannressursloven støttes uten videre kommentar.

Vannressurslovens bestemmelser om grunnvann

Det fremgår innledningsvis i høringsnotatet at det er den økende bruken av grunnvarme som har gitt behov for å endre gjeldende regler om grunnvann slik at spørsmål om konsesjonsplikt for grunnvannstiltak blir klarere. Vi opplever ikke at de foreslåtte endringene er helt klare, verken når det gjelder språket som er brukt i bestemmelsene, eller i hvilken grad bestemmelsene gjelder for boring av energibrønner. Det er også vår erfaring at det har vært en kraftig økning i boring av energibrønner. Vi legger til grunn at grunnvarmeanlegg og energibrønner er det samme, og bruker begrepene om hverandre. Vi vil også legge til at økt utbygningsaktivitet ofte kan komme i konflikt med grunnvann, uavhengig av om prosjektene eller tiltakene innebærer etablering grunnvarmeanlegg. Slike tiltak kan også få svært uheldige konsekvenser for grunnvannstanden.

Med stor aktivitet for utnyttelse av grunnvarme er vi enige med departementet i at det er behov for et klart regelverk. Vi mener også at regelverket må være tydelig og lett tilgjengelig. Det vil også være en fordel om departementet sier noe om avgrensningen til annet lovverk, først og fremst forurensningsloven og plan- bygningsloven.

§ 43 a forvalteransvar og aktsomhetsplikt

Så vidt vi kan forstå gjelder aktsomhetsplikten i første ledd at man skal unngå skade eller ulempe for grunnvannet. Dette innebærer i så fall at aktsomhetsplikten ikke gjelder eventuelle konsekvenser boring av energibrønner har, for utslipp av boreslam til vassdrag eller skade på infrastruktur og andre anlegg i grunnen.

Når det gjelder annet ledd om at grunnvannstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser, kan det se ut som at denne bestemmelsen skal ivareta hensynet til nabobrønner (drikkevannsbrønner). I tillegg til at boring av energibrønner kan påvirke grunnvannet og nabobrønner, kan denne aktiviteten også medføre skade og ulempe på vann- og avløpsledninger og andre anlegg i grunnen, samt konsekvenser for grunnvannsstanden. Aktiviteten kan også medføre forurensning av vassdrag, først og fremst i etablering-/anleggsfasen. I Oslo krever Vann- og avløpsetaten at alle som skal bore energibrønner på forhånd skal avklare plassering av borehull og få vedtak om påslippskrav, dersom de skal ha påslipp av borevann til det offentlige avløpsnett. Dessverre er det ikke alle firmaene som avklarer avstanden til ledningsnett på forhånd. Vi har derfor hatt noen tilfeller hvor man har boret gjennom kommunens ledninger. Vi har ingen opplysninger om at private stikkledninger har blitt skadet, da det er et privat anliggende. Skader på vann- og avløpsledninger vil kunne påvirke grunnvannet.

Det finnes også eksempler på at borevann har forurenset vassdrag, se dom fra Høyesterett, Rt. 2013 s.684. Vann som kommer opp i borehullene inneholder ofte store mengder partikler. Som eksempel kan nevnes en vannprøve som inneholdt 150 g suspendert stoff per liter vann. Vann som inneholder så store mengder partikler kan skape problemer på ledningsnett, når partiklene sedimenterer og blir liggende igjen i ledningene. I vassdragene vil partiklene kunne legge seg på bunnen og skade eller drepe rogn og bunndyr. Store mengder partikler i vassdragene kan også skade gjellene til fisk og kreps, av og til med fatalt resultat. Vi har nylig hatt en slik episode i Hovinbekken i Oslo kommune, hvor i overkant av 50 fisk ble kvalt høyst sannsynlig som følge av utslipp av borevann/-slam til bekken.

Slik vi tolker forslaget til § 43 a, og redegjørelsen i høringsnotatet, gjelder ikke aktsomhetsplikten i første og andre ledd for ovennevnte skader og ulemper. Vi mener at aktsomhetsplikten bør gjelde alle forhold rundt brønnboring, anlegging av byggegroper, og ikke bare skader og ulemper på selve grunnvannet. Når departementet legger frem forslaget til lovendringer for Stortinget, vil det være en fordel om man i større grad gir eksempler på hva som vil omfattes av aktsomhetsplikten, og hva som ikke vil omfattes. I følge § 43 a tredje ledd skal grunnvannstiltak fylle alle krav som med rimelighet kan stilles til sikring mot fare for mennesker, miljø og eiendom. Departementet mener at denne bestemmelsen vil ha størst betydning for grunnvarmeanlegg som ikke er konsesjonspliktige. Vi har forstått det slik at dette er en sikkerhetsstandard, som omfatter alle skader og ulemper som kan oppstå ved boring av energibrønner. Ifølge departementet skal det overlates til praksis å fastsette innholdet i sikkerhetsstandard. Vi er derfor usikre på om dette er en bestemmelse som vi kan henvise til for å unngå ovennevnte skader og ulemper. Vi mener at det må gis noen føringer i bestemmelsen slik at det blir mer forutsigbart hvor langt den rekker.

Oslo kommune mottar også stadig flere meldinger om vann som renner inn på privat eiendom. Man mistenker ofte at det kan være vannlekkasje, men i mange tilfeller viser det seg at det er grunnvann som kommer opp fra borehull etter at det har vært boret i forbindelse med etablering av energibrønn, eller oppføring av nye bygg og boliger hvor etablering av kjelleranlegg har endret grunnvannsstanden eller tilsiget av grunnvann. I tillegg til at dette kan redusere grunnvannsstanden, vil det også kunne medføre ulemper om vannet renner videre til naboeiendom. Vi har også hatt en konkret sak hvor firmaet ønsker å lede grunnvannet inn på kommunens avløpsledning, som en permanent løsning, fremfor å stanse det vedvarende utslippet av grunnvann. Slik vi ser det, bør det være klarere regler for hvordan firmaene skal opptre når de treffer en grunnvannsåre og det ikke slutter å renne ut av borehullet eller byggegropen. Oslo kommune tillater for øvrig ikke at grunnvann ledes inn på kommunens avløpsnett.

§ 45 konsesjonsplikt for grunnvannstiltak

Vi mener at bestemmelsene om konsesjonsplikt og meldeplikt er klare når det gjelder boring etter drikkevann. Når det gjelder boring av energibrønner opplever vi at det er uklart hvorvidt bestemmelsene kommer til anvendelse eller ikke. Størrelsen på grunnvarmeanlegg varierer. Sakene som vi har behandlet, omfatter alt fra ett til 104 borehull. Med tanke på at den økende bruken av grunnvarme, er bakgrunnen for de foreslåtte endringene i vannressursloven, mener vi § 45 bør bli tydeligere på om konsesjonsplikten og meldeplikten gjelder for grunnvarmeanlegg eller ikke, og eventuelt hvor mange borehull som vil utløse henholdsvis konsesjonsplikt eller meldeplikt. I henhold til vannressursloven § 46 andre ledd skal borefirmaene snarest og senest innen 3 måneder etter fullført boring, sende melding om boringen til vassdragsmyndigheten, som i dette tilfellet er Norges geografiske undersøkelse.

§§ 47-50 og 52

Vi har ingen konkrete kommentarer til forslag til nye bestemmelser, men presiserer at definisjonen på hva som menes med *grunnvannstiltak* bør være helt klar. Dersom dette ikke kommer tydeligere frem i § 43 a, bør det vurderes om det skal inkluderes under definisjoner i § 3. Etter vår vurdering er det altså viktig at både uttak av grunnvann, etablering av grunnvannsbrønner og oppføring av bygninger som kommer i berøring med grunnvann er å regne som *grunnvannstiltak*.

Bestemmelser om retting og kommunal myndighet til å fatte vedtak om konsesjon til vannkraftverk med inntil 1 MW installert effekt

§§ 59, 63 og 64

Forslag til ny ordlyd støttes.

Generell kommentar til høringsnotatet

Under 3.2.3 Allmenne interesser knyttet til rådighet over grunnvann står det: «Heving av grunnvannsspeilet kan føre til forverret skråningsstabilitet eller forsumping, som kan være til skade for bygninger, infrastruktur og landbruksarealer.» I denne sammenheng vil vi presisere at også senkning av grunnvannsspeilet kan være svært problematisk. I dette kapittelet bør det derfor også skrives noe om at utbygging og flere tette flater kan føre til endring av grunnvannsstanden. Flere tette flater vil kunne bety dårligere infiltrasjons- og fordrøyningskapasitet, senkning av grunnvannsstanden, setningsskader på bygninger og økt fare for oversvømmelseshendelser.

Forslag til endringer i jordlova

Forslag til endringer i jordlova støttes.

Med vennlig hilsen

Signe Nyhuus
divisjonsdirektør
Godkjent elektronisk

Runar Ovesen
avdelingsdirektør

Kopi til: Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Regionkontor Landbruk, Vann- og avløpsetaten

Click here to enter text.